

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR: D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR: ION N. CESĂRESCU

A B O N A M E N T U L

Pe an, în România	30 lei
6 luni	16 „
3 luni	8 „
Străinătate: 40 lei pe an, 20 pe 6 luni	

A P A R E

De două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REDACȚIA & ADMINISTRAȚIA

BUCUREȘCI

5 — Calea Rahovei — 5

Lângă Palatul Justiției

S U M A R

Jurământul „More-Judaico” de d-l N. M. Pirulescu;

JURISPRUDENȚĂ ROMÂNĂ:

Curtea de casație, secția II; Curtea de apel București, secția I și Tribunalul Dâmbovița: *Ion Grigore și Ion Niculae, dați judecăței pentru faptul prevăzut și penal de art. 370 Cod pen.*
 Tribunalul Ilfov, secția II: *Teodosia G. Ionescu cu Voica Ilie Ghețu, cu o Adnotație de d-l Em. Antonescu.*

Jurământul „more-judaico”

Intr'un articol precedent, publicat acum cite-va vreme în coloanele acestei reviste (*), vorbind despre jurământul „more-judaico” spuneam că el nu ar mai fi posibil de efectuat astă-zî, în felul cum se efectua odinioară, față de inovațiunea legiuitorului de procedură civilă din anul 1900. Arătăm atunci că, prin articolul 239 din acest Cod, prescriindu-se prestarea de îndată și în audiența în care a fost admis, a jurământului deferit uneia din părți, prin aceasta s'a înlăturat posibilitatea de a se mai putea aduce la îndeplinire, unele forme prevăzute de așa zisul jurământ *more judaico*.

Revenind astă-zî asupra celor scrise atunci și ca o completare a lor, voi căuta să arăt care sunt formele sub care urmează a se presta de către un evreu jurământul decisoriu și mai cu seamă, dacă acest jurământ trebuie a se face în limba ebraică și cu asistența rabinului, ca expert, pentru traducerea textului jurământului.

După părerea mea, singura formă posibilă, după lege, pentru prestarea acestui fel de jurământ nu este de cit tot acela pe care o prevede Procedura civilă prin articolul 240, cu singura deosebire consacrată tot prin acest articol, deosebire consistind în modificarea formulei de jurământ, conform religiunii mosaice.

Nicăiri legiuitorul nu prescrie că jurământul

unui evreu are să se facă în limba ebraică și iarăși nicăiri nu prevede, că rabinul considerat ca expert, sau mai corect ca talmaciū va traduce acest jurământ efectuat de evreu.

Din contră, legiuitorul este foarte categoric și dispune, că jurământul orî cărei persoane, de orî ce religiune, se va face după formula de el determinată cu modificarea ei, în acele casuri, unde cel ce are să jure va fi de o altă religiune.

Dacă lucrurile stau așa, atunci mă 'ntreb: Să fie oare permis ca să silim pe un evreu să jure după o formulă pe care legiuitorul nu o prevede? Să fie oare posibil, ca jurământul acestuia să se facă în limba evreiască? Să fie oare permis ca rabinul să asiste pe acest evreu ce jură?

Eū cred că nu, și am în favorul părerei mele textul legii. Formula jurământului legea ne-o dă, ba ce-va mai mult, arată că ea se poate modifica potrivit religiunii celui ce are să jure. Nicăiri însă nu ne spune că această formulă va fi aceea pe care o consacră cărțile religioase ale celui ce jură. Ce-va mai mult chiar, legiuitorul nu spune nimic cu privire la limba în care trebuie să se efectueze jurământul. Și atunci, dacă acest lucru nu se spune, va putea judecătorul de la sine, în lipsa unui text formal, să schimbe în pertractarea proceselor ce judecă limba oficială a țării. Va putea oare acest judecător să silească pe un catolic să jure după formula latină consacrată de religiunea lui? De sigur că nimănuī nu i'a trecut prin mînte să facă un asemenea lucru. Limba romînă este aceea care va avea precădere în judecarea orî-cărei afaceri, căci ea este limba oficială a țării. În această limbă se vor lua interogatoriile și tot în această limbă se vor audia și martorii, or-ce naționalitate ar avea.

Dar nu e numai att. În tot-d'a-una. orî de cite orî s'a audiat ca martor un evreu, acesta și-a depus mărturia, ca și jurământul, în limba romînă după formula prescrisă de articolul 196, modificată conform religiunii lui. Apoi atunci, dacă lucrurile stau așa, de ce să cerem numai

de cit ca evreul să jure după o formulă și într-o limbă pe care legea nu o prescrie, și să nu cerem și de la un catolic ca și el să jure în limba în care își face rugăciunea? De ce atunci, cind audiem ca martor pe un evreu nu-l silim a depune jurămint tot în asistența rabinului și după formula prescrisă de religiunea lui? De ce? Pentru că nicăiri legea nu prevede acest lucru, și pentru că rabinul nu are ce căuta într-o judecată în care figurează și un evreu.

Cu toate acestea majoritatea instanțelor judecătorești nu împărtășesc acest mod de a vedea, și incuviințând prestarea, în ședință publică și în pretoriul tribunalului, a jurămintului unui evreu, cere totuși ca să fie față cu rabinul respectiv. Nu mai e nevoie să amintesc că sunt și altele care nu admit de loc, posibilitatea înlăturării jurămintului «more-judaico» pentru menținerea căruia de alt-fel se pronunță atât de categoric, eruditul director al «Curierului Judiciar», D-l D. Alexandresco (1).

Regretind că de data asta nu pot fi alături cu Domnia-sa și resumindu-mă asupra celor de mai sus conchid:

Jurămintul unui evreu, ca al orî-cărei alte persoane de orî ce altă religiune, trebuie să se facă după formula prevăzută de articolul 240 Pr. c., modificată conform religiunii sale.

Nu este nevoie ca jurămintul să se facă în limba evreiască și nici nu este nevoie ca rabinul să asiste pe evreu, fie ca reprezentant al religiunii fie ca translator al tribunalului. Jurămintul se va face în limba romină, evreul va pune mîna dreaptă pe sfînta Biblie deschisă la II Moise, cap. 20, Verset 7 și va repeta după judecător formula jurămintului, modificată în felul următor: «*Mă leg pe cîste și în cuget curat; jur pe sfînta Biblie și înaintea lui Dumnezeu, Dumnezeul lui Abraham, al lui Isac și al lui Iacob, care știe toate, că voi mărturisi adevărul și nimic alt de cit adevărul, asupra faptelor auzite, asupra căroră partea protivnică 'mî cere mărturisirea*».

N. M. Părvulescu

Magistrat

Ploestî, 14 Februarie 1904

JURISPRUDENȚĂ ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S. II

Audiența de la 25 Februarie 1904

Președenția D-lui N. MANDREA, Președinte

Ion Grigore, dat în judecată pentru faptul prevăzut și penal de art. 370 Cod penal

Căi ferate. — Transporturi pe căi ferate. — Punerea în pericol a acestor transporturi prin așezare de pietre pe șine. — Crimă. — Competința curții cu jurați. — Judecarea unui asemenea fapt de către tribunalul corecțional și Curtea de apel. — Hotărîri date fără com-

petință. — Anularea lor de către Curtea de casație. — Trimiterea afacerii la Camera de punere sub acuzare. — (Art. 370 din Codul penal).

Faptul de a pune pietre pe șinele drumului de fier pe cînd un tren era în mișcare și se apropia de locul unde au fost așezate pietrele, constituie o crimă, prevăzută și pedepsită de articolul 370 din codul penal, de competența curții cu jurați a'l judeca.

Dacă însă tribunalul corecțional și curtea de apel au judecat un asemenea fapt, privind astfel pe inculpat de judecătorii săi firești, prin aceasta au săvîrșit un vădit exces de putere, și în asemenea caz sentința tribunalului și decizia curții de apel fiind date fără competență, au a fi considerate ca nule și neexistente, iar afacerea neputînd fi trimisă la curtea cu jurați de către curtea de casație, urmează să fie trimeasă la camera de punere sub acuzare, singură competentă a stabili probele și califica faptul, și eventual a deferi cauza Curții cu jurați.

Decisiunea 258/904. — Anulată decisiunea Curții de apel din București, s. I cu No. 1797/903 și sentința Trib. Dâmbovița No. 936/903, (*) în urma recursului făcut de Ion Grigore.

Curtea,

Ascultînd citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier Ath. C. Kivu;

Pe d-l avocat G. Danielopol fiul, în desvoltarea motivelor de casare;

Pe d-l avocat P. Capeleanu din partea Dir. C. F. R. în combateri, și

Pe d-l procuror St. Stătescu în concluziuni.

Deliberînd,

Asupra mijlocului de casare invocat:

• Exces de putere și violarea art. 1, 7, 8 și 370 din C. penal precum și art. 131, 135 și 176 Procedura penală.

• În adevăr, eu am fost dat judecăței pentru faptul de a fi pus petre pe linia ferată, fapt pedepsit de art. 370 Cod penal cu pedepsele criminale: reclusiunea, munca silnică pe timp mărginit și munca silnică pe viață. Pentru acest fapt am fost judecat și condamnat de tribunalul corecțional din Târgoviște violîndu-se astfel principiul că crimele sunt judecate de Curțile cu jurați.

• Înaintea Onorab. Curții de apel din București s. I, asupra apelului făcut numai de mine, s'a ridicat chestiunea de incompetență, iar onor. Curte, declarîndu-se competentă, m'a respins apelul prin decisiunea No. 1797 din 8 Decembrie 1903. În contra acestei deciziuni m'eu plîng de oare-ce Curtea declarîndu-se competentă să mai judece pentru faptul calificat de lege crimă, m'a sustras judecăței judecătorilor mei firești, comițînd un exces de putere și violînd articolele mai sus citate.

Avînd în vedere decisiunea supusă recursului, din care rezultă că, recurentul fiind dat judecăței pentru faptul că a așezat pietre pe calea ferată pe cînd un tren de persoane era în mișcare, a fost condamnat de tribunalul Dimbovița la cinci spre-dece zile închisoare corecțională și două-deci și cinci lei amendă, iar Curtea de apel, prin decisiunea supusă recursului, a confirmat această sentință în ce privește aplicațiunea pedepsei, pe motiv că de și faptul în sine constituie o crimă, însă nu poate face poziția apelantului mai grea întru cât nu se făcuse apel și de către Ministerul public;

Considerînd că rezultă din însăși constatarea tribunalului, că faptul așa cum s'a săvîrșit de recurent constituie crima prevăzută de art. 370 din Codul penal, care se prevede reprodus în sentința tribunalului; că de și tribunalul ca și Curtea de apel, sunt de părere că faptul imputat ar trebui să fie sub sumat sub dispozițiile

(1) Vezi «Curierul Judiciar», No. 28 din 15 Apr. 1904. Adnot. la jurnel. No. 8960 al trib. Putna.

(*) A se vedea publicate în pag. următoare.

(N. B.)

art. 370 din Codul penal și ca crimă să nu judece și să-și decline competența, totuși îl judecă în fond aplicând recurentului o pedeapsă corecțională cu circumstanțe atenuante ca și când faptul ar fi fost un simplu delict ;

Considerând că întru cât crimele sunt date în competența Curței cu jurați ale judeca : tribunalul ca și Curtea de apel, numai printr'un vădit exces de putere a procedat la judecarea procesului în fond, privind astfel pe recurent de a fi judecat de judecătorii săi naturali, cari nu pot fi de cât juriul, ast-fel că din acest punct de vedere, mijlocul de casare este întemeiat, ear sentința tribunalului ca și decisiunea curții fiind date fără competență au a fi considerate ca nule și neexistente ;

Considerând că în aceste împrejurări, și întru cât această Curte nu poate deferi direct curții cu jurați afacerea, urmează ca ea să fie trimisă la camera de punere sub acuzare, singură competentă a stabili probele și califica faptul recurentului și eventual a deferi cauza Curței cu jurați ;

Pentru aceste motive, Curtea, de acord cu d-nu Procuror anulează sentința tribunalului și decisiunea curții de apel, etc.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI, Secția I

Audiența de la 8 Decembrie 1903

Președenția D-lui C. G. DÂMBOVICIANU, Consilier

Ion Grigore, dat în judecată pentru faptul prevăzut și pedepsit de art. 370 C. penal

Decisiunea corecțională No. 1797

Căi ferate. — Transporturi. — Periclitarea transporturilor prin aruncarea, cu voință, a unor obiecte pe cale. — Crimă. — Competința curții cu jurați. — Judecarea unui asemenea fapt de către tribunalul corecțional. — Condamnarea prevenitului. — Apel numai din partea condamnatului. — Curtea de apel. — Dacă trebuie să-și decline competența sau să judece dînsa faptul. — (Art. 370 din Codul penal).

Faptul de a pune în pericol transportul pe drumul de fier aruncînd cu voință obiecte pe cale constituie crima prevăzută și pedepsită de art. 370 din codul penal cu reclusiunea, de competența curții cu jurați a-l judeca.

Cînd însă un tribunal corecțional, seziat a judeca un asemenea fapt, nu și-a declinat competența ci l'a judecat condamnînd pe inculpat, Curtea de apel, sesizată de afacere prin apelul inculpatului, și în lipsa unui apel din partea ministeriului public, nu poate să-și decline competența ci trebuie să judece dînsa culpabilitatea prevenitului, căci dacă și-ar declina competența în asemenea împrejurări, ar a fi a se agrava, în urma apelului condamnatului, poziția acestuia, fiind-că ar urma să fie judecat și pedepsit ca culpabil de o crimă, iar nu de un delict.

Curtea,

Asupra incidentului de incompetență ridicat din oficiu.

Deliberînd,

Asupra apelului făcut de inculpatul Ion Grigore în contra sentinței tribunal. Dâmbovița cu No. 936/903 (*) ;

În ce privește incidentul de necompetență ridicat din oficiu :

Avînd în vedere că faptul imputat lui Ion Grigore

este acela că a pus în pericol transportul pe drumul de fier aruncînd cu voință obiecte pe cale ;

Că acest fapt fiind pedepsit de art. 370 C. pen. cu reclusiunea este o crimă ;

Considerînd însă că în contra sentinței No. 936 din 1903 a tribunalului Dâmbovița nu s'a făcut apel de Ministerul public ci numai de condamnatul Ion Grigore ;

Că, dacă curtea și-ar declina competența în asemenea împrejurări, ar fi a se agrava, în urma apelului condamnatului, pozițiunea acestuia, căci ar urma să fie judecat și pedepsit ca culpabil de o crimă, iar nu de un delict ;

Că, prin urmare, curtea este ținută a judeca dînsa culpabilitatea lui Ion Grigore ;

Avînd în vedere în ce privește apelul numitului Ion Grigore i se impută că a fost prins asupra faptului de șeful gărei Teiș și că la primele cercetări a ales numai că el a voit să ridice niște bolovanii după linie iar nu să i pună, iar martorii ascultați contradicțorii cu el la tribunalul Dâmbovița, l'au arătat chear pe apelant ca fiind acela ce a pus petre pe șinele drumului de fier pe când trenul de persoane No. 142 era în mișcare ;

Că martorii audiați astă-zî de curte și prin care apelantul voeste a dovedi că în ziua când s'a comis faptul, el era în comuna lui și deci nu putea fi și la locul unde s'a comis faptul imputat, nu pot inspira confiența curții, cu atît mai mult că ei nu pot precisa ora când pretînd că au fost împreună acasă, și e foarte posibil ca Ion Grigore care după ce a fost cercetat despre faptul arătat mai sus, a fost lăsat liber, să se fi întors în comuna lui și să fi lucrat la cosit ;

Pentru aceste motive, Curtea, respinge apelul, etc.

(ss) C. G. Dâmbovicianu, Em Anastasiu, V. Pretorian, Oscar Niculescu.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI DÂMBOVIȚA

Audiența de la 28 Martie 1903

Președenția D-lui C. NACIAN, Judecător de ședință

Ion Grigore și Ion Nicolae, dați judecării pentru faptul prevăzut și penal de art. 370 C. penal

Sentința corecțională No. 936 (*)

Martori. — Cererea acestei probe de către inculpat. — Suveranitatea tribunalului a o admite sau a o respinge. — Condițiune. — Motivarea hotărîrii.

Tribunalul, ca instanță de fond, este suveran să admită sau să respingă proba testimonială cerută de inculpat, destul numai să motiveze, în această privință, sentința sa.

Ast-fel, este suveran să respingă această probă cînd motivează că din audierea și confruntarea unor martori audiați deja și-a format convingerea despre culpabilitatea prevenitului.

Tribunalul,

Asupra procesului corecțional de față ;

Avînd în vedere desbaterile urmate și concluziile puse de d-l procuror ;

Avînd în vedere că din procesul-verbal dresat de comisarul polițienesc al orașului Târgoviște, în ziua de 8 August 1902, și din declarațiunile martorilor audiați azi de tribunal și confrunțați cu inculpații, se constată că inculpatul Ion Grigore, în timpul când se înapoia de la regiment, mergînd pe linia ferată, pe la orele 8 dimineața, între cantonul No. 838 și 839 la curbă, pe când trenul de persoane urma să treacă în oraș, a pus bolovanii

(*) A se vedea publicată în pag. următoare.

(N. R.)

(*) Vezi tot în acest număr decizia Curții de apel, Înaltei Curți de casație care calificînd acest fapt ca crimă, anulează această sentință ca dată fără competență.

(N. R.)

vanî pe sine, și dacă nu se observa de mecanic și cantonierul Ghiță Nicolae se întâmpla vre-un accident ;

Că faptul comis de numitul inculpat întrunește elementele cerute de art. 370 C. pen. al cărui text conține :

« Art. 370. Acela care va pune în pericol transportul pe drumul de fier, sau stricând cu voință drumul ori mijloacele de transport, sau cele-lalte dependențe ale drumului, sau ridicind sau așezind, punind ori aruncind obiecte pe cale, sau scoțind din loc raiurile, sau punind în cale ori ce alt obstacol, se va pedepsi cu reclusiunea ».

Considerând însă că, tribunalul apreciind, găsește că în favoarea inculpatului militează circumstanțe atenuante pe care le admite în baza art. 60 al. 7 C. penal ;

Considerând că faptul e stabilit și cererea inculpatului de a i se admite martori cu care să dovedească faptele alegate, urmează a se respinge ca inutilă în cauză, întru cât, din confruntarea martorilor audiați se stabilește că el e autorul, și chiar dacă am presupune că ar face dovada cerută totuși ea n'ar fi de natură a influența convingerea tribunalului despre nevinovăția lui ;

Având în vedere că din aceeași martori se constată că inculpatul Ioniță Nicolae nu a pus pietre de câț sedea la o parte ;

Că așa fiind el nu e vinovat de faptul ce i se impută și că urmează a-l achita ;

Pentru aceste motive, redactate de d-l judecător de sedință, și de acord în parte cu d-l procuror, tribunalul, achită pe Ioniță Nicolae și condamnă la 15 zile închisoare corecțională pe Ion Grigore, etc.

(ss) C. Nacian, D. Stamatiu.

TRIBUNALUL ILFOV, Secția II

Audiența de la 20 Decembrie 1903

Președenția D-lui D. FLORESCU, Președinte

Teodosia Gh. Ionescu cu Voica Ilie Ghețu

Sentința civilă No. 844

Prescripție — Prescripție de zece ani. — Condițiuni. — Justă cauză. — Bună credință. — Ce se înțelege prin justă cauză. — Succesiune. — Succesiune ab intestat. — Dacă poate fi considerată ca justă cauză pentru a conduce la prescripție. — (Art. 1895, 1847, 1897, 644, 1858, 802, 897, 1780, 1784, 1801, 1858, 1859, 1861, și 1912 din Codul civil ; art. 1918 și 1920 din Codul Calimach ; art. 3 din legea de la 8 Martie 1847 pentru mărginirea prescripției ; art. 722 din Proc. civilă ; art. 1 din legea franceză din 23 Martie 1855).

Pentru prescripțiunea de 10 ani, prevăzută de art. 1895 din Codul civil, pe lângă posesiune, care, și aci, trebuie să întrunească caracterele arătate în art. 1847 din Codul civil, legiuitorul mai prescrie două condițiuni speciale : o justă cauză și buna credință, și prin justă cauză, trebuie a se înțelege un fapt juridic care, prin natura sa, este translativ de proprietate și deci poate servi de bază posesiunii ; cu alte cuvinte, un titlu care ar fi transmis dreptul de proprietate dacă ar fi emanat de la adevăratul proprietar, capabil de a înstrăina.

Succesiunea ab intestat însă, de și este enumerată de lege printre diferitele moduri de dobândire ale proprietății, nu poate fi considerată ca o justă cauză, în sensul art. 1847 din Codul civil, pentru că moștenitorul ab intestat este continuatorul personalității juridice a defunctului și, prin urmare, el continuă posesiunea defunctului cu același titlu ca și acesta

din urmă (defunctul), adică, posesiunea rămâne întemeiată pe aceeași cauză.

Tribunalul,

Asupra apelului făcut de Teodosia Gh. Ionescu, personal și ca tutoare legală a minorilor rămași pe urma defunctului ei soț Gh. Ionescu, contra cărței de judecată No. 1816/98 a judecătoriei ocolului III București, dată în cauză cu Voica Ilie Ghețu, personal și ca tutoare legală a minorilor rămași pe urma defunctului ei soț Ilie Ghețu ;

Având în vedere că, prin acțiunea intentată înaintea judelei de ocol, reclamanta revendică imobilul situat în suburbia Ghencea, str. Lupească f. n., ca fiind proprietatea minorilor ei copii și pe care părata l'ar ocupa fără nici un drept, iar în sprijinul apelului său invoacă un act de vânzare, relativ la acest imobil, intervenit între defunctul Ghiță Ionescu și Toma Lerescu din 8 Octombrie 1883 ; că intimata, în apărarea sa a invocat, în primul loc, prescripția de 30 ani și în acest scop, a cerut, și tribunalul a admis, proba cu martori, spre a stabili că a posedat imobilul în litigiu în acest interval de timp, în condițiile prevădute de art. 1847 C. civ., că astăzi în instanță a renunțat de a se prevala de această lungă prescripțiune, mărginindu-se a invoca prescripțiunea achisitivă de 10 ani, prevădută de art. 1895 C. civ. ;

Considerând că, în ce privește această prescripțiune, pe lângă posesiune, care și aici trebuie să întrunească caracterele arătate în art. 1847 C. civ., legiuitorul, în art. 1895, mai prescrie două condițiuni speciale : o justă cauză și buna credință ; că, prin justă cauză, după cum rezultă din art. 1897 c. civ., trebuie a se înțelege un fapt juridic, care, prin natura sa, este translativ de proprietate și deci poate servi de bază posesiunii ; cu alte cuvinte un titlu care ar fi transmis, dreptul de proprietate dacă ar fi emanat de la adevăratul proprietar, capabil de a înstrăina ;

Având în vedere că, de și art. 644 C. civ. enumără succesiunea printre diferitele moduri de dobândire ale proprietății, totuși de aici nu urmează că succesiunea ar putea fi considerată, ca constituind o justă cauză în sensul art. 1897 C. c. ;

Considerând, în adevăr, că moștenitorul ab intestat este continuatorul personalității juridice a defunctului și prin urmare, el continuă posesiunea defunctului cu același titlu ca și acesta din urmă, adică, posesiunea rămâne întemeiată pe aceeași cauză ;

Având în vedere că, deși art. 1858 al. 3 și 4, dispune că acela care dobândește cu bună credință un lucru de la un detentor precariu, fie printr'un act cu titlul universal, fie printr'un act cu titlul particular translativ de proprietate, poate prescrie proprietatea lucrului spre deosebire de autorul său, cu toate acestea legiuitorul vorbind de un act cu titlul universal (adică, legatul universal, sau cu titlul universal căci testamentul este un act, art. 802 C. c.), exclude prin urmare, succesiunea abintestat, care nu este basată pe un act, ci pe lege ; că deci, legiuitorul, nu consideră succesiunea abintestat ca o justă cauză, ceia ce constituie tocmai o aplicațiune a principiului că moștenitorul abintestat, continuă personalitatea juridică a defunctului ;

Având în vedere că deosebirea consfințită prin menționatul articol 1858 C. c. în această materie, între succesiunea abintestat și cea testamentară, nu constituie o dispozițiune izolată, mai mult sau mai puțin arbitrară, fără explicație posibilă și prin urmare greu de admis ; că din contră acel text de lege face parte dintr'un complex de dispozițiuni imbrășiate în Codul nostru civil, și de procedură civilă, inspirate toate din aceeași idee fundamentală care le servă de basă și anume că ; numai succesorii abintestat sunt continuatorii personalității juridice a defunctului ; numai ast-fel se poate explica dispoziția art. 897 din Codul nostru care nu are un text corespunzător în Codul frances și din care rezultă că în principiu legatarul universal și cu titlu universal, sunt obligați la plata datoriiilor numai intra vires successionis, legiuitorul impunându-le obligațiunea de a face inventar autentic numai în scopul de a putea stabili consistența activului succesoral față cu creditorii și legatarii cu titlu particular ; pe când din contră moștenitorii abintestat sunt în principiu ți-

nuți la plata datoriilor *ultra vires successionis* dacă nu preferă să accepte succesiunea sub beneficiu de inventar, supunându-se la procedura complicată și costisitoare pe care o impune legea, eredelui beneficiar, pentru lichidarea succesiunii; că în aceiași ordine de idei, găsim o altă aplicațiune al principiului că moștenitorul abintestat continuă personalitatea juridică a defunctului, în art. 722 din Cod. de proc. civilă care decide că: «se va transcrie în registrul de transcripțiune: 1. toate actele de înstrăinare a proprietăților imobile sau a drepturilor reale ce se pot ipoteca (dispozițiune identică în art. 1801 Cod. civil); acest articol vorbind în mod absolut general de toate actele de înstrăinare, pe când textul corespunzător frances (art. 1 din legea din 23 Martie 1855) n'are în vedere de cât *actele translativă între vii*, urmează că art. 722 prevede și testamentul care este un *act de înstrăinare* (art. 802 Cod. civil), dar nu se aplică atunci când transmisiunea drepturilor prevădute în menționatul articol, se face prin *succesiune abintestat* căci o asemenea transmisiune nu rezultă din un act de dispozițiune a defunctului, ci din lege; că tot din art. 722. rezultă că în ce *privește privilegiile și ipotecile*, ele pot fi înscrise în mod util, până la transcripțiunea actului de înstrăinare al imobilului său al dreptului imobiliar, grevat de privilegiu sau ipotecă; dar că acest articol nu'și are aplicațiune când imobilul de exemplu se transmite prin succesiune abintestat; prin urmare, cu toate că debitorul care a constituit ipoteca, a murit, totuși creditorul ipotecar va putea încă să înscrie ipoteca (art. 1780 al. 2 și 1784 cod. civil), ceea-ce învederează încă o dată concepțiunea legiuitorului că succesorul abintestat nu dobândește imobilul ca un cumpărător sau ca un legatar față cu care ipoteca constituită de vânzător sau testator nu este opozabilă dacă n'a fost înscrisă, înainte de transcripțiunea actului de vânzare sau a testamentului;

Considerând, că este adevărat, că legiuitorul nostru prin art. 1859, derogând la principiul admis de Codul civil frances, care, în această privință urmează tradiția dreptului roman, stabilește regula generală că, ori-ce succesiuni. începe în persoana sa o posesiune nouă distinctă de a autorului său, fără deosebire între succesori cu titlul universal și succesori cu titlul particular, dar art. 1859 nu trebuie interpretat în mod absolut, căci rezultă din combinația acestui articol cu art. 1858 și 1861 C. c., că posesiunea precară a autorului nu se schimbă în posesiune utilă pentru succesor, de cât atunci când succesorul este de bună credință și când posesiunea sa este basată pe o justă cauză; că, legiuitorul, ne considerând succesiunea abintestat ca o justă cauză, urmează că, posesiunea precară a defunctului subsistă cu acest caracter în persoana moștenitorului, pe când, în privința celor-lalte vicii enumerate de art. 1847 C. c., (ca discontinuitatea, clandestinitatea etc..) moștenitorul începe, în persoana sa, o posesiune nouă; că în această materie, legiuitorul nostru, s'a inspirat din Codicele Calimach, care pe de o parte, botărăște în art. 1918 că lucrurile cele amanetate, împrumutate, deposite sau date spre luarea rodurilor, nici odinioară nu se dobândesc prin usucapie de către însăși creditorii sau luătorii rodurilor, *nică de către moștenitorii lor*, ca unii ce înfățișează persoana lor, pentru că lipsește de la densii titlul cel drept a dobândirei, iar pe de altă parte decide, în art. 1920 că: «stăpânirea unui lucru trebuie să fie cu bună credință, însă stăpânirea cu rea credință, a autorului de mai înainte nu împiedică pe un urmaș cu bună credință să pe moștenitorii să înceapă usucapia din ziua acei cu bună credință, urmate stăpânirei sale»; urmează, din aceste texte, că moștenirea abintestat, nu era considerată ca un mod de a dobândi propriu zis, căci nu putea servi ca just titlu pentru usucapiune, dar că moștenitorul nu continuă posesiunea de bună sau rea credință a autorului său, ci începe în persoana sa o posesiune nouă, distinctă de a autorului, ca și un succesor cu titlul particular;

Având în vedere că aceste principii stabilite de Codicele Calimach, au fost conșințite de legiuitorul Codului nostru civil prin articolele 1858, 1859 și 1861 C. c.; că așa fiind argumentul tras din legea din 8 Martie 1847 «pentru mărirea prescripției impresurării pământurilor și pentru adevăratul înțeles al stăpânirei cu bună sau rea credință la ase-

menea impresurării», care în art. 3 prevede și moștenirea ca o justă cauză, nu poate avea nici o importanță în specie; căci în adevăr, pe de o parte legea de la 1847 se ocupă de o chestiune cu totul specială și anume de prescripția relativă la călcările de pământ între vecini, pe când în litigiul de față este vorba de prescripția unui imobil urban; pe de altă parte, și mai cu deosebire această lege nu mai are nici o fință sub imperiul Codului nostru civil față cu art. 1912 C. c. care a abrogat toate legile anterioare care nu sunt conforme regulilor prescise în Codicele civile; că din momentul ce legiuitorul Codului civil s'a ocupat și a reglementat în mod special această materie, nu poate fi vorba de a se aplica o lege anterioară contrarie;

Având în vedere că, deosebirea, pe care o face legiuitorul nostru între precaritatea și cele-lalte viții se explică din punctul de vedere rațional, căci precaritatea este un vițiu, care consistă în lipsa de animus domini; acela care deține cu titlu precar, recunoaște dreptul altuia asupra lucrului pe care îl deține, calitatea s'a il obligă la restituțiunea lucrului; prin urmare, precaritatea este, ca să ne exprimăm ast-fel, *un viciu juridic*; ori, moștenitorul fiind continuatorul personalității juridice a defunctului, urmează că, posesiunea sa, are același caracter juridic ca și posesiunea defunctului; din contră cele-lalte viții ca, clandestinitatea, discontinuitatea etc. . . sunt *stări de fapt* și ca atari, nu se pot transmite de la o persoană la alta;

Considerând că abstracție făcând de cestiunea de drept, reaua credință a intimaților reese în mod evident din complexul marturilor, așa în cât, și din acest punct de vedere ei nu se pot prevala de prescripția de 10 ani.

Pentru aceste motive redactate de d-l supleant Cerban, Tribunalul, în neunire cu conclusiunile d-lui avocat St. Negulescu care a ocupat fotoliul Ministerului public, admite apelul, admite acțiunea, și condamnă pe intimați să delase în absolută proprietate și posesiunea d-nei Theodosia Gh. Ionescu, tutricea legală a minorilor Gh. Ionescu, imobilul ce dețin, situat în București, suburbia Ghencea, strada Lupească f. n. coprins în actul de vânzare-cumpărare, transcris de tribunalul Ilfov, secția Notariat la No. 1640 din 8 Octombrie 1883 și ordonanța de adjudecare a zisului tribunal sub No. 1529/83.

(ss) D. Florescu, Alexandru Cerban.

p. grefier (s) N Cristescu

Osebită părere

Sub-semnatul difer de părerea majorității în cea ce privește apelul pornit de Theodosia Gh. Ionescu, contra moștenitorilor lui Ilie Ghețu, reprezentați prin tutoarea mama lor Voica Ilie Ghețu, pentru motivele următoare:

In fapt:

Intimați stăpânesc imobilul din str. Lupească f. n. atât prin ei însăși cât și prin autorul lor Ilie Ghețu, iar apelanții îl revendică în baza dreptului lor de proprietari, drept rezultând din actul de vânzare autentic petrecut între T. Lerescu, adjudecatar al aceluși imobil în baza ordonanței de adjudecare No. 1529 din Septembrie 1883, și Ghiță Ionescu, autorul apelanților de azi. Actul de vânzare poartă data de Oct. 1883;

La această acțiune în revendicare, răspund intimații invocând prescripțiunea achisitivă de 10 ani, în care scop s'au și audiat o serie de marturi pentru a dovedi buna lor credință, care unită cu titlu de herede le ar putea da dreptul să opue reclamanților prescripțiunea decenală.

In drept:

Presupunând existente toate condițiunile prevăzute de art. 1847 C. c. precum și buna credință una din condițiunile speciale prevăzută de art. 1895 C. civ., rămâne să vedem dacă și cea d'a doua condițiune a justului titlu, poate fi invocată în speță. Chestiunea se reduce dar la a se ști dacă calitatea de herede a intimaților poate servi ca o justă cauză care să poată conduce la prescripția ce invoacă;

Prima întrebare care se pune este definiția justei cauze. După art. 1897 C. c. se numește o justă cauză, ori-ce titlu translativ de proprietate. Art. 644 C. c. care enumeră diferitele moduri prin care se dobândește proprietatea, face să se

coprinde și succesiunea în aceste moduri; deci logic ar fi să conchidem chiar de pe acum, că într-un cât succesiunea este un titlu translativ de proprietate ea ar putea, conform art. 1897, să fie admisă ca just titlu.

Se obiectează totuși că și în Codul Napoleon există această dispozițiune, și cu toate acestea, atât jurisprudența cât și doctrina franceză nu admit calitatea de herede ca un just titlu, care să conducă la prescripția de 10 ani. Acestei obiecțiuni răspundem cu art. 1859 C. c., după care, ori-ce posesor deci și succesorul ab intestat într-un cât legea nu face nici o excepție, începe în persoana sa o nouă posesiune fără a distinge dacă strămutarea acestei posesiuni s'a făcut în mod singular sau universal.

Când legiuitorul nostru de la 1864 se depărtează de la tradiția dreptului roman, după care succesorul ab-intestat era considerat ca continuator al persoanei lui de cujus și când de asemenea contrazice legiuirea lui Napoleon pe care o copia atât de fidel, mai ales în materia de care ne preocupăm, trebuie să admitem că a avut un scop, pentru că alt-fel n'ar avea nici o rațiune să introducă o dispozițiune atât de largă în art. 1895 C. civ. fără ca să i dea o întreagă aplicațiune; a face distincțiunea în acest articol din punctul de vedere al diverselor viciuri ale posesiunii punând de o parte precaritatea și de altă parte celelalte: clandestinitatea, discontinuitatea, etc., ar fi să distingem acolo unde legiuitorul n'a distins.

Argumentul istoric tras din legiuirea Calimach nu poate avea vre o valoare, într-un cât legiuitorul de la 1864 s'a depărtat de dispozițiunile acelei legiuri, din contră principiul că titlul de moștenitor conduce la prescripția de 10 ani se găsește în legea din 3 Martie 1847.

În adevăr «prigonirea cea pentru călcare de pământ și de hotare între vecini n'are soroc» în legea anterioară anului 1847, iar după această dată se introduce prescripția de 30 ani și cea de 10 ani, care vin să pună capăt unei stări de lucruri dăunătoare intereselor sociale din punctul de vedere al proceselor fără capăt; în cazul ultimei prescripțiuni se cerea pe lângă bună credință ca imobilul să se fi «stăpănit de a 3-a persoană la care va fi trecut prin moștenire, cumpărătoare, dar, zestre sau cu verfi ce alt titlu» (art. 3 în fine).

Iată în ce stare de spirit se găseau legiștii nostri într-o epocă foarte apropiată de anul 1864, și e imposibil ca principiul stabilit de legiuirea de la 1847 să nu fi influențat în același sens pe legiuitorul condiceii noastre civile;

În speță, intimați având calitatea de heredi ai defunctului lor părinte Ghețu, precum și bună credință după cum rezultă din depozițiile martorilor audiați, ei pot invoca în mod favorabil prescripțiunea decenală din art. 1895 C. civ., și în atare condițiuni, apelul Theodosiei Gh. Ionescu cată a fi respins.

Judecător (s) Iulian Teodorescu.

Adnotație. — Prin această hotărâre, tribunalul Ilfov secția II încearcă a zdruncina din temelie jurisprudența noastră de până acum cu privire la *justul titlu* în materie de usucapiune. Majoritatea acestui tribunal refuză de a mai socoti *titulus pro herede* ⁽¹⁾ ca o *justă cauză* care, împreună cu *buna credință* și o *posesie utilă*, să poată conduce după o trecere de *timp*, de 10 ori de 20 de ani, la câștigarea proprietății imobiliare.

Această încercare de alt-fel laudabilă, mai ales la noi, unde de obicei instanțele inferioare nu fac de cât urmează de multe ori fără convingere pe cele superioare, nu cred că va isbuti. Motive de ordin *juridic*, *logic* și *social* autorisă împotrivirea, pe care de alt-fel n'a întârziat de a o întâlni chiar în cercul aceleiași instanțe, în opinia separată de mai sus.

⁽¹⁾ Prin această denumire înțelegem: titlu de moștenitor pur și simplu al cui-va. Întrebându-l-o nu mă refer de loc la sensul și cazurile când în dreptul roman putea fi vorba de un asemenea titlu. Pentru acest drept a se vedea Maynz, vol. I p. 755 nota 47, Dernburg, Pandekten I, pag. 513 și Windscheid, Pandekten, I, pag. 618, nota 3.

1. Primul argument care se opune este acela isvorit din combinația articolelor 1897 cu 644 din Condica civilă.

În adevăr, art. 1897 definește *justa causă*: «ori-ce titlu translativ de proprietate».

Cuvântul *causă*, nu este întrebuițat aci în sensul art. 966, unde reprezintă *scopul imediat, în variabil și obligator recunoscut de cea-laltă parte contractantă*, prin urmare nu ca o *causă finalis* ci în sensul unui isvor generator, în înțelesul de fundament al dreptului de proprietate, adică de *causa efficiens*. Cuvântul *causă* este prin urmare, întrebuițat în înțelesul pe care i-l acordă și jurisconsulții Romani vorbind de izvoarele obligațiilor, când ziceau că acestea nasc din contracte, delicta, et ex aliis *causarum* figuris.

De aceea, cu drept cuvânt, d-nii Aubry et Rau definesc justul titlu acela care: «considéré en soi, c'est-à-dire abstraction faite du point de savoir s'il émane du véritable propriétaire et d'une personne capable d'aliéner, est propre à conférer un droit de propriété» ⁽²⁾.

Incontestabil că înțelesul acesta al justului titlu se aplică perfect și titlului *pro herede*, de oare ce și el, abstracție făcând de chestiunea dacă de cujus era sau nu proprietar, este propriu de a conferi un drept de proprietate erezilor (art. 644).

De aceea jurisprudența noastră explică art. 1897 prin articolul 644, unde se spune că proprietatea bunurilor se dobândește și se transmite prin succesiune, prin legate, prin convențiune și prin tradițiune.

Jurisprudența și doctrina franceză nu admit o atare explicație. Motivarea ne-o dă Laurent ⁽³⁾, în cuvintele următoare: Il y a, en effet, une grande différence entre la succession et les autres modes d'acquérir la propriété. *L'héritier n'a pas un droit distinct de celui de son auteur*; si celui-ci avait la possession utile pour prescrire, l'héritier la continuera; *mais il ne peut pas commencer une possession nouvelle*, et il n'a pas de titre nouveau, *car il n'a pas d'autres droits que celui à qui il succède*; si celui n'avait pas de droit l'héritier ne saurait en avoir». Iar în alt loc ⁽⁴⁾ dezvoltând aceiași idee ne spune: «Le successeur universel succède non seulement aux droits de son auteur il succède aussi à ses obligations; sa situation est donc en tout celle du défunt; *s'agit il de possession, il continue celle que le défunt a commencée*; . . . qu'il le veuille ou non, il est possesseur, avec les carretères qu'avait la possession du défunt».

Înainte de a discuta această argumentare a doctrinei franceze în ce privește aplicabilitatea ei, tale quale, în dreptul nostru, trec a vedea al doilea argument al jurisprudenței noastre, și în urmă voi reveni.

2. Această jurisprudență a noastră, își găsește reazimul de căpetenie în art. 1858 și 1859 C. civ.

Prin art. 1859 care spune că: «În toate cazurile

⁽²⁾ Aubry et Rau, Vol. II, pag. 541, § 218, ed. 5-a. Bigot-Préameneu îl numește: «un titre qui, de sa nature, est translatif du droit de propriété», iar Laurent adaugă: «Il est juste, en ce sens qu'il aurait transféré la propriété au possesseur si l'auteur avait été propriétaire; mais il ne transfère pas la propriété parce que l'auteur ne peut pas transmettre à son ayant-cause un droit qu'il n'a pas lui-même.» (Vol. 32 pag. 409).

⁽³⁾ Laurent, vol. 32, p. 409 și 410.

⁽⁴⁾ Laurent, vol. 32, pag. 377 și 378.

când posesiunea aceluiași lucru trece pe rînd în mai multe mâini, *fie-care posesor începe în persoana sa o nouă posesiune*, fără a distinge dacă strămutarea posesiunii s'a făcut în mod singular sau *universal*, lucrativ sau oneros», legiuitorul nostru s'a depărtat de dreptul roman și de acel francez. În aceste drepturi eredeile continuă personalitatea juridică a defunctului și în ce privește viciul posesiunii isvorit din reaua credință a lui decujus. Dacă acesta era de rea credință, urmează că și eredeile sîu cu titlu universal va avea o posesie de rea credință, prin urmare nu va ajunge la dreptul de proprietate chiar dacă ar avea titlu de cît prin o posesie de 30 de ani (conform art. 2261 fr.). Legiuitorul nostru a admis principiul contrariu, influențat poate și de § 1920 din Codul Calimach care spune: «Stăpînirea unui lucru trebuie să fie cu bună credință; însă stăpînirea cu rea credință a autorului de mai înainte, nu împiedică pe urmaș cu bună credință sau pe moștenitori, să înceapă uzucapia din ziua aceea cu bună credință urmatei stăpînirii sale» (5).

Prin urmare, în dreptul nostru, eredeile de bună credință, *va începe o posesiune nouă* care dacă va fi însoțită și de un *just titlu* îl va putea conduce la prescripția acquisitivă de scurtă durată.

Prin art. 1858 iarăși s'a introdus o dispoziție deosebită de aceea a dreptului francez ca și de ale dreptului Calimach.

În adevăr, în dreptul nostru, dacă decujus n'auvuse de loc posesie, ci era un simplu *detentor*, poate eredeile sîu, *nesciind* (în acest sens trebuiesc înțelese cuvintele «dacă acest succesor universal este de bună credință» din art. 1858 al. 4) despre această stare de lucruri *să înceapă a poseda el util*. Posesiunea care se exercită *nu sub nume de proprietar* (adică *detențiunea*) se poate schimba în posesie utilă, când transmisiunea posesiunii din partea *deținătorului* la altul se face printr'un act cu titlu *universal*, dacă acest succesor universal este de bună credință, zice articolul 1858 al. 4.

În dreptul francez eredeile continuă situația lui de cujus, rămînea *detentor*. Tot așa și în Codul Calimach § 1921, pe care deci nu l'a mai urmat.

Inovația legiuitorului nostru constă prin urmare numai în aceste două puncte:

a) Eredeile *detentorului* poate începe pentru sine o posesie utilă în condițiunile prescrise de al. 4, art. 1858;

b) Eredeile posesorului de rea credință, poate începe o posesie nouă, adică lipsită de acest defect art. 1859.

Bine înțeles însă că acest erede, pentru a usucapa trebuie să mai aibă și titlu just. Care și cum trebuie să fie acest titlu, nu este menirea acestor două articole să ne-o spună, căci ele se ocupă numai de un element al usucapiunii: de posesia utilă. Dovadă despre aceasta este aliniatul 2 al aceluiași arti-

col 1858: Când deținătorul lucrului neagă dreptul celui de la care îl ține, prin acte de rezistență la exercițiul dreptului sîu, începe și el, din detentor ce era a deveni posesor. Va începe să prescrie, dar nici odată nu va usucapa, pentru că acestuia îi lipsește de sigur și buna credință și titlul; deci nu de acestea *ci de posesia utilă* se ocupă art. 1858.—Iată dar rostul acestui articol 1858.

Titlul de care are nevoie această nouă posesie din art. 1858 și 1859, pentru a conduce la usucapiune trebuie căutat aiurea; în art. 1897 combinat cu 644, de mai sus.

Doctrina franceză se opunea la o atare combinație a acestor două articole, pe motivele arătate de Laurent în textul reprodus de noi.

Odată cunoscut însă rostul art. 1858 și 1859 în dreptul nostru, putem discuta opinia jurisconsultilor francezi.

Un prim argument al acestora era că: *eredele continuă posesiunea defunctului*. Or, am văzut că în dreptul nostru *eredele începe o posesiune nouă*. Poate să facă joncțiune, cu posesia defunctului, dar acest drept nu constituie și o obligație.

Al doilea argument era că: *eredele continuă starea de drept a defunctului; dacă acesta n'auvuse titlu și eredeile sîu se va găsi în același condiție*. Acest argument însă nu e cît de puțin resistent. Din acest punct de vedere, nu numai eredeile cu titlu universal dar și cel cu titlu particular, de asemenea și ori-ce acquisite inter vivos, continuă starea de drept a autorului sîu; dacă acesta n'avea dreptul pe care l'a transmis, nu l'va avea nici acquisite de la dînsul căci: *nemo plus iuris transfere potest quam ipse habet*. Și totu-și, eredeile cu titlu particular, și ori-ce acquisite cu titlu special poate usucapa; justul sîu titlu este suficient; legiuitorul declară născută în mîinele sale o proprietate originală dacă a posedat 10 ani, dacă a fost de bună credință și dacă a avut un just titlu înțelegîndu-se prin acesta, acela definit mai sus de către Aubry et Rau.

Și dacă din acest punct de vedere, nici o deosebire nu este între eredeile cu titlu universal și acela cu titlu particular, unde mai rămîne deosebirea între aceste două titluri? Singura serioasă constă în aceea că eredeile cu titlu universal era continuatorul persoanei defunctului în toate privințele relativ la posesiune. Sau acest lucru s'a modificat în dreptul nostru; prin urmare argumentele din dreptul francez, nu 'și mai pot avea loc la noi. Unul cade din pricina modificărilor aduse în art. 1858 și 1859, altul căci este greșit.

De aceia nimic nu se mai opune în dreptul nostru la explicarea art. 1897 prin art. 644 și ca atare a socoti *titulus pro herede*, drept un *just titlu* alături de celelalte titluri din art. 644, 645 și 1897.

3. Această interpretare a legii actuale ne este cu atît mai legitimată cu cît și *tradiția* ne vine în ajutor.

În dreptul nostru vechi găsim același principiu. Legea din 1847, Martie 8 întărită cu ofis domnesc sub No. 195, și care este: «*Pentru mîrginirea prescripției impresurării pămînturilor și pentru adevăratul înțeles al stăpînirii cu bună sau rea credință la asemenea impresurări*», spune categoric în art. 3: «Cu bună credință și supusă la termenul prescripției de 10 ani, se socotește cînd *vre-o proprietate* din preună cu *impresurarea* ce va fi făcînd la altă moșie învecinată cu dînsa se va

(5) Paragraful 1930 din același Cod, care ar părea că contrazice fîcîș pe acesta, vorbește în realitate de stăpînirea *prihănită* adică aceea cu vicieșug etc., din § 1921 la care chiar ne trimete § 1930.

În ce privește posesiunea viciată prin forță și vicieșug, în chiar dreptul actual poate înceta vițiul chiar în mîinile lui decujus, și deveni deci utilă; cu atît mai mult în mîinile eredelui. Acest lucru îl admite și doctrina franceză (Laurent, vol. 32, pag. 379, No. 360); deci nu în vederea acestor vițiilor s'a făcut articolul nostru 1859 ci numai cu privire la reaua credință a lui decujus, pentru care doctrina franceză nu admitea începerea unei posesiuni noi.

stăpîni de a 3-a persoană *la care va fi trecut prin moştenire* (!), cumpărătoare, dar, zestre saū veri ce alt titlu». Această dispoziție nu este specială, cum susține majoritatea tribunalului; se referă, ce e dreptul, la prescripția împresurărilor, care înainte erau imprescriptibile, dar în art. 2 al legii se spune expres că această prescripție introdusă prin această lege intră și ea de acum în colo «în categoria obștească a prescripției hotărîită prin pravila țarei pentru stăpînirea cu bună saū rea credință a lucrurilor nemișcătoare». Art. 3 din această lege nu face prin urmare de cît repetă expres principiile prescripției din condica Caragea.

Dacă la acestea mai adăogăm că și în dreptul roman, care servea de completare a dreptului Caragea, se susținea că eredele care de bună credință stăpînea un lucru străin de succesiune îl usucapa⁽⁶⁾, vedem că acesta era dreptul anterior al Valachiei. Este exact că în Codul Calimach, titlul de erede nu era suficient pentru a conduce la usucapiune § 1918 și 1919; însă, chiar cu argumentele tribunalului pe care le dă cînd vorbește de legea din 1846 se poate susține că această legiuire a fost abrogată, mai ales că legiuitorul nostru, chiar în această materie, s'a depărtat de acest cod după cum am arătat mai sus vorbind de art. 1858 în care a admis un principiu opus celui din § 1921 din Codul Calimach.

Din toate acestea reiese că legiuitorul nostru a admis titlul de erede ca un *just titlu* pentru usucapiune.

II. În afară de motivele legale de mai sus, se mai adăogă și argumente logice în favoarea sistemului adoptat de jurisprudența noastră. Dacă legiuitorul ar fi vroit să protejeze numai pe acquisitorul care de bună credință a făcut sacrificiū pentru a obține lucrul pe care însă îl primește de la un non dominus, atunci toată discuția dacă și stăpînirea pe baza titlului de moștenitor conduce la usucapiune saū nu, ar avea un înțeles; acel care primește obiectul fără nici un sacrificiū, în dar or prin moștenire n'ar merita aceeași protecție față de adevăratul proprietar; dar, cînd legiuitorul nostru pe lângă acquisitorii cu titlu oneros, protejează pe toți cei-l'alți dobînditori de imobile cu titlu gratuit, cum s. ex. pe donatari, pe legatari etc. cari prin urmare n'aū făcut nici un sacrificiū pentru obținerea lucrului, ceia-ce ar putea legitima intervenția legiuitorului, atunci pentru ce acesta să mai facă distincția și să protejeze pe posesorul care primește în dar de la decujus obiectul, însă să refuze aceeași protecție eredelui care de bună credință stăpînește obiectul crezînd că a fost al mortului. Nu este absolut nici un motiv logic care să autorize asemenea distincțiuni.

De aceia și părerea tribunalului Ilfov, că o atare distincție ar reeși din textul art. 1858 alin. 4, unde se vorbește numai de *acte* cu titlu universal și particular, prin care cuvînt după opinia tribunalului legiuitorul ar fi voit să excludă stăpînirea în temeiul dreptului succesoral, care nu are la bază un act de voință al lui decujus ci numai legea, este o subtilitate foarte fină dar fără nici un fundament or interes logic. Ca dovadă că nici prin gînd n'a

trecut legiuitorului nostru de a face aci asemenea distincțiuni, poate nici întrevăzute de el, stă faptul că în art. următor 18.9, unde urmărește aceeași idee: de a face să înceapă în mâinele eredelui o posesie nouă, nu mai vorbește de *act*, ci de *modul* de a dobîndi, care poate fi *universal* or *particular*. Dacă succesiunea nu era un *act*, fără îndoială că un *mod* de a dobîndi obiectul, este.

III. În fine nu lipsesc nici motive de ordin social în sprijinul sistemului apărat de noi.

În cazul unei prescripții acquisitive, avem în fața noastră întîi un proprietar adevărat care însă și-a neglijat drepturile pe o durată lungă de vreme; mai avem un posesor care de bună credință se crede stăpîn, și care de obicei a făcut sacrificiū, îmbunătățiri saū în ori ce cas fără nici o vină și-a alcătuit viața în vederea acestui imobil; mai avem în fine interesul societății ca proprietatea imobiliară să nu fie continuu expusă la sdruncinări și nesiguranță, lucru care i-ar reduce valoarea și aceasta numai ca să se sprijinească proprietari de obicei indolenți. Legiuitorul creînd prescripția și diferitele ei categorii cu termene reduse a trecut de partea posesorilor, și cu drept cuvînt, fiind înainte de toate un interes social de apărat. Eredele care stăpînește de bună credință obiectul pe un timp îndelungat, crezînd că este al saū, nu merită oare aceeași atenție ca și legatarul care l'ar fi primit tot gratuit de la acelaș de cujus neproprietar? Societatea nu e la fel interesată și în cazul nostru ca în toate cele-l'alte ca proprietatea să nu rămînă multă vreme indecisă? Motivele sunt identice; de ce soluția ar fi alta?

Aceasta cu atît mai mult cu cît astă-zî, față cu înmulțirea mijloacelor de comunicație, care pot facilita proprietarului nenumărate ocazii de a 'și restabili și executa drepturile asupra imobilului, se manifestă tendința de a se scurta termenele prescripției în interesul siguranței și definitivei fixării a dreptului de proprietate.

Care ar fi prin urmare motivul logic și interesul social ca să schimbăm jurisprudența de pînă acum, chiar dacă motive serioase de drept ne-ar autoriza la aceasta?

Afară de unul, — acela al proprietarilor neglijenți, — eu nu văd altul. Și, dacă avocatul în apărarea sa pleacă și trebuie să plece tot-d'auna de la interesul individual al clientului saū, dacă el poate căuta și face toate distincțiunile posibile, — ba une ori și de cele imposibile, — pentru a ajunge la cîștigarea saū apărarea unui drept privat, tribunalul n'are asemenea motive pentru ca el, reprezentînd societatea care față de părțile în litigiū joacă rolul unui terțiū neutru, are în tot-d'auna de apărat și interesele societății în mijlocul conflictelor d'între indivizi. Saū, un asemenea interes social — cum este cel arătat mai sus, — ar fi sacrificat prin sistemul admis de Tribunalul Ilfov, s. II-a deși textele legii pot permite mai repede o interpretare socială, în felul aceștia a noastră.

Iată de ce, — cu toată originalitatea și talentul juridic pus întru susținerea sistemului admis de tribunal, — nu pot socoti ca viabil acest sistem. Însă, hotărîrea aci adnotată, — ori care ar fi părerile cu privire la rezistența ei față de criticele juridice, — este o dovadă că la tribunalele noastre se gîndește, iar nu se lucrează după rulină și numai pentru a se scăpa de o datorie plicticoasă.

Em. Antonescu

(6) Vezi lex 3 D. pro-herede 41. 5 unde Pomponius ne spune că: *Plerique putaverunt, si heres sim et putem rem aliquam ex hereditate esse, quae non sit, posse me usucapere.* Asemenea și lex 4. C. de usuc. pro-herede 7. 29; lex 4 C. de praesor. 7. 33 cum și detaliile asupra lor în Windscheid și Maynz loco cit.